

époszai felé, sőt félünk, hogy aki ezeken a képeken közeledik a *Zalán futásá-*hoz, sok lényeges szépségéről és a korra jellemző stíluseleméről eleve elterelte figyelmét.

Dr. Kratochfill-Baróti Dezső.

KÜLFÖLDI TANITÁSI MOZGALMAK.

(Külföldi folyóiratok nyomán)

1. Nemzetközi pedagógiai intézmények. A háború utáni erős pacifista áramlat, a nemzetközi intézményeknek egész tömegét hozta létre. Az Internationale Zeitschrift für Erziehungswissenschaft 33 különböző, olyan nemzetközi szövetséget sorol föl, amelyek nevelési és tanítási, vagy ezzel határos kérdésekkel foglalkoznak. A Nemzetek Szövetsége, amelynek célja a népek megbékéltetése, meglepéssel látta ezen nemzetközi törekvéseket, mert meglátta, hogy a nemzetközi politikai együttműködés megszilárdításának egyik leghatásosabb eszköze az iskola. Minden iskola feladatául kell tenni, hogy az ifjúságot a világbéke ideáljára nevelje és megbarátkoztassa azzal a gondolat-tal, hogy a nemzetközi együttműködés a világügyek intézésének egyedül helyes módja. A Népszövetség felhívta a kormányok figyelmét az iskolák ezen feladatára, azzal a kéréssel, hassanak oda, hogy az iskolák ismertessék a Népszövetség célját és ennek elérhetésére igénybe vehető eszközöket. Továbbá, hogy a kormányok adjanak a közép- és felső iskolák tanulóinak és a cserkészcsapatoknak minden könnyítést, külföldi utazások lebonyolítására. Az ifjabb nemzedék egyes tagjai ezáltal megismerkednek más nemzetek hasonló korú fiaival és ilymódon egyes tagjai ezáltal megismerkednek a más nemzetek hasonló korú fiaival és ilymódon az ifjúkori barátság alapján megkezdik a nemzetközi kapcsolatok megteremtését.

A Népszövetség törekvéseinek előmozdítására 1922-ben megalakította a *Szellemi Együttműködés Nemzetközi Bizottságát* (Comission International de Coopération Intellectuelle), melynek tagjaiul 12 nemzethez tartozó tudóst választottak. Ez a bizottság, a szükséghez képest tartja Genfben üléseit, feladata az iskolai nevelés terén fölvetődött tervek tanulmányozása, hogy nevelésügyi kezdeményező lépéseket javasoljon a Népszövetségnek. A Bizottság és a tag-államok közötti kapcsolat létesítése céljából, a Népszövetségben képviselt országokban hivatalos pedagógiai tájékoztató állomásokat szerveztek, hogy ezek útján az illető állam nevelő és oktató munkásságáról megbízható felvilágosítást kaphasson. Eddig 55 államban szervezték meg a nemzeti bizottságot, amelyek vagy erre a célra alakultak, vagy meglévő intézményeket bízták meg ezzel a feladattal. Így pl. nálunk *Berzeviczy Albert* elnöklete alatt alakult meg a bizottság, míg Ausztriában a bécsi egyetemi pedagógiai szemináriumot bízták meg ezzel a feladattal.

A Népszövetség a feladat megkönnyítésére több nemzetközi szövetség létesítését támogatta. A genfi Bizottságnak mintegy végrehajtó szerveként működik Párizsban a *Szellemi Együttműködés Nemzetközi Intézete* (Institut International de Coopération Intellectuelle), melynek főfeladata a genfi Bizottság által hozzá utalt tudományos, művészi, irodalmi és pedagógiai kérdé-

sekben módszereket keresni, gyümölcsöző nemzetközi együttműködés létesítése. Kívánatosnak tartják, hogy az államok kormányai rendeleti úton lépessék életbe azokat a javaslatokat, melyeknek végrehajtását a Népszövetség szükségesnek tartja. Így pl., hogy az iskolák minden tantárgynál emeljék ki azokat a mozzanatokot, amelyek a nemzetközi megértést, az egyes nemzetek kulturális vívmányainak kellő megbecsülését előmozdítják. Ki akarják irtani az iskolák tananyagából a gyűlölséget szító részleteket. Így különösen a történettanítás a múltban az ifjúság lelkében a háborús szellemet ébresztette, mert a tanítás nem volt egyéb a háborúk dicsőítésénél, közben gondosan elhallgatták a háborút követő nyomort, pusztulást, gyászt. Ezt a tanítást akarják a kormányok támogatásával megváltoztatni, a háborús történet helyébe kultúrtörténetet kívánnak tenni, hogy a történettanítást is a békevágy, a nemzetközi egyetértés szelleme lengje át.

A nemzetközi bizottság gondolatainak terjesztése végett, számos munkálatot ad ki a Népszövetség. Évenként megjelenik az *Annuaire International de l'Education et de l'Enseignement* című évkönyv. Az első kötet 1933-ban jelent meg, 35 állam közoktatásügyi miniszterének az illető állam tanügyi állapotáról szóló jelentését tartalmazta. Az 1934-ben megjelent második évkönyv már 53 állam jelentését közli. A kötet igen érdekes tanulmányt közöl, mely áttekintést nyújt az egyes államok nevelésügyének fejlődésében mutatkozó irányzatról.

Egy, a múlt évben *L'Admission aux Ecoles Secondaires* címen megjelent kiadvány a népiskolán túl való iskoláztatással foglalkozik. Mióta egyes államokban a közép- és felsőfokú iskolák arnyira túlszűfoltak, az ezen iskolákba való fölvétel módozata, a pedagógiai és pszichológiai szemponton túl, szociális és közgazdasági fontosságot is nyert. A genfi Bizottság az összes tagállamok minisztériumaihoz kérdő íveket küldött szét, hogy a kérdésnél mutatkozó alapelvekre és a vele összefüggő egyéb kérdésekre adatokat nyerjen. 55 állam felelt a kérdésekre. A beérkezett gazdag anyagot négy szempont szerint feldolgozva, adják közre ebben a munkában. Táblázatba foglalja az 55 állam középfokú iskolarendszerét. A tandíj, tandíjmentesség és nevelési segélyekre begyűlt adatok élénk képet festenek a legkülönbélebb szociális és művelődési politikai felfogásról és mutatja ennek befolyását a középfokú iskolák népeségére. A kiválogatásnál, az egyes államokban követett elvek és módszerek minden elgondolható pedagógiai, pszichológiai, szociális és szervezeti problémák szerepelnek és mindenütt az a törekvés, hogy az új generáció magasabb iskoláztatásban részesüljön és ennek következtében mindenütt a középfokú iskoláztatás fejlesztésére töreksszenek.

Nagyobbrészt a Népszövetség támogatásával alakultak: a középfokú iskolák tanáregyesületek nemzetközi szövetsége, a tanítóegyesületek nemzetközi szövetsége, a szakiskolai tanárok nemzetközi szövetsége, hasonlóképen: az evangélikus nevelés- és oktatásügy-, a pedagógiai egyesületek-, az erkölcsi nevelés-, a nevelés megújításának-, a felnőttek oktatásának-, a kereskedelmi szakoktatás-, a családi nevelés-, a nyomorék gyermekek nevelésének-, az egyetemet végzett nők- stb. nemzetközi szövetsége. Minden szövetségnek meg van a maga többnyelvű folyóirata. A szövetségeknek és folyóiratoknak ez a túltengése természetesen sokszor a színvonal rovására megy.

2. A Nemzetközi intézmények tevékenysége. A genfi Nemzetközi Bizottság a párizsi Nemzetközi Intézet támogatása mellett igen széleskörű munkásságot fejt ki. Nagy eredményeket várnak a nemzeti bizottságok összejöveteleitől, amelyeket a genfi bizottság rendez és támogat. Ezekhez a nemzetközi konferenciákhoz jó előre gyűjtik az anyagot és a problémák kellő előkészítése után viszik azokat a nemzetközi konferenciák elé. Szorgos előkészítő munka folyik a munkanélküliek gyermekeinek a kérdésére, a fiatalok munkanélküliek kérdésére, a tankötelezettség meghosszabbításának kérdésére, a felnőttek művelődési lehetőségeinek kérdésére és a törvénytannítás reformjának kérdésére vonatkozólag.

a) Kérdést intéztek a tagállamokhoz, hogy milyen a munkanélküliség következménye a tanuló gyermekekre nézve. A bizottsághoz befutott jelentések igen elszomorító viszonyokról számolnak be. A ruhahiány, az egészségtelen lakásviszonyok és főként a hiányos ételmezés káros hatása erősen érezhető az iskolákban. Az Északamerikai Egyesült-Államokban a gyermekek ezrei nem mehettek télen iskolába, mert hiányos a lábbelijük. A rosszul táplált amerikai iskolás gyermekek számát 6 millióra becsülik. A gyengeelméjűség szaporodásának okát a szociális viszonyokban vélik megtalálni. Hasonló jelentések érkeztek Belgiumból, Német-, és Lengyelországból is. Lengyelországban különösen a lakásviszonyok rosszak, az iskolásgyermekeknek a hiányos alvás nagyfokú idegességet okoz. Németországban is megállapították, hogy az iskolai bukások szaporodását a munkanélküliek gyermekei okozzák.

b) A tankötelezettség meghosszabbításának a kérdése szorosan összefügg az ifjúkori munkanélküliek kérdésével. A különféle országok pedagógusait régen foglalkoztatja ez a probléma, de az a tény, hogy az iskolaidőnek meghosszabbítása a fiatalság ezreivel csökkentené a munkanélküliek számát, teszi a kérdést gazdaságivá is. A Bizottság a következő kérdéseket intézte a tagállamokhoz: 1. Fölvetődött-e az ön országában a tanítási idő meghosszabbításának a kérdése? Ha igen, milyen indoklással? — 2. Milyen nehézségek akadályozzák a probléma megoldását?

A kérdésekre 47 közoktatásügyi miniszter válaszolt. A jelentéseket a Bizottság vastos kötetben adta közre. Több ország azt válaszolta, hogy náluk a kérdés föl sem vetődhetett; mert minden anyagi erejüket meg kell feszíteni, hogy az érvényben lévő kötelezettséget végrehajthassák. Romániában a tankötelezettség be nem tartására kiszabott büntető rendelkezéseket, gazdasági okokból föl kellett függeszteni, azóta a 7 évi iskolakötelezettséget sem tudják végrehajtani. Spanyolországban a törvényes tankötelezettséget csak a városokban tudják végrehajtani, a vidéken hiányoznak erre a célra az épületek. A büntető rendelkezéseket itt sem érvényesíthetik.

Az államok túlnyomó nagy többsége szükségesnek tartaná a tankötelezettség meghosszabbítását nemcsak gazdasági, hanem főként pedagógiai szempontból. A 14-ik életév a gyermek testi és lelki fejlődésének olyan korszaka, amely nem alkalmas arra, hogy a tanuló az iskolát elhagyva, a gyakorlati életbe kerüljön. Ez a megállapodás elsősorban a leánygyermekekre áll. Belgiumban erre való hivatkozással a leányok iskolakötelezettségét két évvel akarják meghosszabbítani. Erre az időre a legfontosabb tantárgyként említik

a háztartástant, csecsemőápolást, háztartási gyakorlati munkákat és a kézimunkát.*

Anglia, Svédország és az Északamerikai Egyesült-Államok elsősorban gazdasági szempontokat emelnek ki, de mindenütt pénzügyi nehézségek állanak a terv megvalósításának útjában. Az angol parlament ismételtén elutasított erre vonatkozó javaslatokat, mert megállapították, hogy az egy évvel való meghosszabbítás 6,250.000 fonttal emelné a tanügyi költségvetést. Amerika a téli hónapokra akarta az ifjúságot a 9. és 10-ik évre az iskola látogatására kötelezni, de ennek is leküzdhetetlen nehézségei vannak. Ausztriában szükség van az ilyen korú gyermekekre. A városokban az iskolából elbocsátottak ezrei csavarognak foglalkozás híján, anyagi nehézségek akadályozzák a kívánatos terv megvalósítását.

A bizottság kiemeli, hogy több országban dicséretes erőfeszítéssel iparkodtak a kérdést megoldani. Írország a kis szigeteken lakó szülőket állami támogatásban részesíti, hogy gyermekeiket a városokba küldhessék az iskolába. Skócia is meghosszabbította az iskolakötelezettséget. Dániában és Lengyelországban az ifjú munkanélkülieknek tanfolyamokat rendeznek.

A beérkezett jelentések alapján a Bizottság megállapította, hogy az egyes országok lehetőségei annyira eltérők, hogy általános érvényű határozatra nem lehet jutni. Az ebben a tárgyban tartott nemzetközi konferencia kívánatosnak tartja, hogy a tankötelezettség 7 évnél rövidebb ideig ne tarthasson. Pedagógiai szempontból azonban arra kell törekedni, hogy az iskolaidő fiúk és lányok 15—16 éves koráig kitolassék, amikor a gyermek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése már kellőképpen biztosítva van. Addig is, amíg ez megvalósítható, ajánlják az egyes államoknak, hogy az iskolaidőn túl tegyék kötelezővé az iskolán kívüli oktatást leányok részére a háztartásból, fiúk részére a különféle foglalkozásoknak megfelelő ismeretekből.

c) A Bizottság legnehezebb feladata a történeti tankönyvek ellenőrzése, hogy a tanítás a nemzetek megbékülését szolgálja-e? A Bizottság készítette elő az 1932-ben Hágában tartott nemzetközi konferenciát, melynek tárgya a történettanítás reformjának a kérdése volt, és amely elhatározta, hogy a történettanítást meg kell szabadítani mindentől, ami tudományellenes, elavult, vagy alkalmas a népek közötti gyűlöletet szítani. A múlt évben tartották Baselen a második nemzetközi konferenciát, ahol a következő kérdéseket tárgyalták:

1. Az ön véleménye szerint mi a célja és lényeges jegye a középiskola történettanításának?

2. Milyen helyet foglaljon el a történettanítás? Az ön országának nyilvános tanintézményeiben elég és megbízható ismereteket nyújt a történettanítás más népek jelentőségének a megismerésére?

3. A történettanítás mai formáját alkalmasnak tartja-e arra, hogy a népek kölcsönös megértését szolgálja?

Már az első kérdésnél összeütköztek az ellentétes vélemények. A belga és francia szónokok kijelentették, hogy ők egyszerű művelődési tárgynak

---

* Ez a nemzetközileg is megállapított tény, szól a csonka négyosztályú magyar polgári iskola ellen is.

tekintik a történetet, melynek célja az ifjúsággal a nyugati kultúra alapjait megismertetni. A francia Pagés büszkén hivatkozott arra, hogy nekik sikerült a módszer szabadságát és teljesen tendenciamentes tanítást biztosítani. Az olasz Volpe szerint a történettanítás csak a nemzet szolgálatában lehet sikeres. Szerinte a háborúk is szentek és igazságosak, ha a nemzet érdekeit szolgálják. A németek szónoka, dr. Edelmann, a hazuról kapott szigorú utasításnak megfelelően, teljesen a „Führer“ szellemében beszélt. A lengyelek az igazság szolgálatában álló, tiszta tudományos történettanítás mellett foglalt állást. A svájciak a történeti eseményeknek minden nemzeti érdektől mentes, teljesen tárgyilagos értékelését kívánták.

A második kérdés még élesebb vitára adott alkalmat, az ellentétek itt viharos összeütközéseket is eredményeztek. Brandt erlangeni egyetemi tanár a saját tankönyveit ismertette. Szerinte a német történetírás minden fontosabb európai kérdésben megtartja a megkívánható tárgyilagosságot. Egyébként pedig behatóan érdeklődik a szomszéd államok története iránt. A francia Isaac szintén a saját tankönyveiről beszélt, bemutatja a számbeli viszonyt, amely fennáll a nemzeti és általános történet tanítása között. Pedagógiai szempontból sajnálja, hogy a keleti népek kultúrájával nem foglalkozhatik bővebben. A legújabb történetet az ellenség szempontjából is megvilágítja, amivel legjobb hite szerint, a népek kölcsönös megértését szolgálja. Az olasz Volpe szerint az általános történet tanítására vonatkozólag nem lehet általános érvényű mértéket felállítani. Nagy államoknak e tekintetben más a szükségletük, mivel a történetet csinálják, mint a kis államoknak, amelyek a történetet csak megélik. Olaszországban az általános történetet is nemzeti szempontból értékeli. A francia forradalom bizonyára fontos világtörténelmi esemény, de nem minden nemzetet érdeklí egyformán. A hollandok és svájciak szerint a nemzeti történelmet be kell illeszteni a világtörténelembe.

Ezen tárgyilagos vita után következett az éles összeütközés, Reimann berlini tanár Isaac beszédére reflektálva, bemutat francia tankönyveket, amelyek gyűlöletet szítanak és rágalmakat terjesztenek más népekkel szemben. Zeller strassburgi tanár szemrehányást tesz a németeknek, hogy ők mindig kivonták magukat az európai sorsközösségből. A nagyon éles vitát a francia Pagés terelte helyes mederbe, kifejtve, hogy nem annyira a tankönyvek tárgyilagossága a fontos, mint maguk a tanárok, akiket történelmi tárgyilagosságra kell nevelni.

d) A középfokú iskolák tanáregyesületeinek nemzetközi szövetsége (Bureau international des fédérations nationales du personnel de l'Enseignement Seondaire) a háború előtt keletkezett, de fejlődésnek a Népszövetséggel való közelebbi kapcsolata indította. A szövetség közlönye a Bulletin International három nyelven (francia, angol, német) jelenik meg. A szövetség célja a középfokú iskolákat érintő pedagógiai problémák tárgyalása által a középfokú oktatás fejlesztése, a nemzetek közötti szolidaritás kifejlesztése és a béke gondolatának megerősítése. A szövetség minden évben kongresszust tart. Az első kongresszus 1920-ban Strassburgban volt, azután: Párizs, Luxemburg, Prága, Varsó, Belgrád, Genf, Bukarest, Hága, Brüsszel, Párizs, London. Az 1932-iki londoni kongresszuson már 24 állam képviseltette magát és a fölvelt 26 állam közel 100.000 tagot számlált. A kongresszusokon szereplő tárgyak voltak: A coeducáció, a középiskolai tanárok pedagógiai képzése, az erkölcsi

nevelés szerepe a középiskolában, a család és az iskola, küzdelem az alkohol és a dohányzás ellen, az alsó-, közép- és felső oktatás összhangba hozatala, a tanuló egyéni tevékenységének biztosítása a tanítás módszere által, a mozi szerepe a tanításban, a történelem tanítása és a béke szelleme stb. A programon tehát a háború utáni középfokú oktatás legfontosabb problémái szerepeltek.

A szövetség folyóirata a múlt évben közli az egyes országok azon állomásait, ahol a tanulók külföldi utazásait és a tanulócsereit előmozdítják. Ezek között szerepel Magyarország a következő címmel: Budapest, Cukor-utca 6.

e) 1927-ben alakult „A tanítóegyesületek nemzetközi szövetsége“ (Fédération internationale des Associations d'Instituteurs), melynek a legnagyobb német, francia, angol tanítóegyesületek a tagjai. 1930. óta a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége is tagja. A londoni kongresszus állapította meg a Szövetség célját: 1. Kívánjuk a tanítóság egységét; 2. haladást tudományos és gazdasági tekintetben; 3. a világbéke érdekében kívánunk munkálkodni.

f) A nevelők nemzetközi konferenciáját 1935-ben Japánnak kellett volna összehívni. De a taifun okozta katasztrófális károk következtében kénytelen volt ezúttal Angliára hárítani az összehívást. A konferenciára az egész világról mintegy 1000 tanítót vártak Japánba, amire Japán félmillió Yent (kb. egy és félmillió pengőt) állított be a költségvetésébe. De a károk okozta nagy költségek fölemésztették ezt az összeget, így a nemzetközi konferencia augusztusban Londonban lesz.

g) A szakiskolai tanárok nemzetközi kongresszusa 1936. áprilisában lesz Rómában. A kongresszus tárgysorozatán szereplenek:

1. A szakoktatás és gazdasági élet. A szakiskolát végzettek munkanélkülisége.

2. A technikai iskolák gyakorlati tárgyainak tanítására képezés.

3. A nő fontossága a gazdasági életben. A háztartásra és a nőt leginkább megillető foglalkozásokra való képzés.

4. Általános kérdések, különösen a szakirodalom kérdése.

3. A német Landjahr. A múlt év április 1-én lépett életbe Németországban az a miniszteri rendelet, mely szerint minden városi fiú és leány, a kötelező nyolc osztály elvégzése után köteles egy kilencedik évet az ú. n. Landjahr-t valamelyik falusi táborban tölteni. Célja nem a tankötelezettségnek sokat trevezett meghosszabbítása, hanem a nemzeti szociálizmus nevelési rendszerének megvalósítása, az ifjúságot együttélésre, tömörülésre nevelni és kiküszöbölni azt az egészségtelen viszonyt, amely idők folyamán falu és város között kifejlődött. Az igazi nagy népközösség csakis a két tényező közelítésével, az egymás munkájának megismerésével és megbecsülésével alakulhat ki. Werner Fritzsche az első Landjahr vezetője, az Internationale Zeitschrift für Erziehung utolsó számában számol be az első Landjahrban szerzett tapasztalatokról. Eszerint az első kísérlet tökéletesen sikeresnek mondható és jövőre már az egész birodalomra kiterjesztetik ezt a kötelezettséget. Az első évben 22.000 tanulót válogattak ki Berlin, Breszlau városokból és a rajnamenti ipartelegekről, akiket 500 táborban helyeztek el. Az 1400 vezető tanítót előzőleg 36 táborban képezték ki erre a célra.

A vezetők elé a következő feladatot állították: a mezei munkát, időnkénti vándorlásokat és falusi megfigyeléseket olyan élménnyé kell alakítani, amely élmény a haza és nép helyes megértéséhez vezessen. Ez ne az iskolai szünidő romantikája legyen, amely egy kis falusi tartózkodást élvezetté varázsol, hanem a munka és a falusi élet mindennapi tapasztalata, a mezőn és réten töltött sok esős és verőfényes délelőtti emléke, a kemény, izzadságos munka, a kenyérért való megszolgálás új és kitűrülhetetlen érzéseket kelt a nagyvárosi gyermekben, akinek nagyapja maga is még a falusi rögöt túrta és az unokák közül nem egy kaphat kedvet az ösfoglalkozáshoz való visszatérésre.

A táborokban a két nemnek más-más megfelelő munka jut. A leányok főként háztartási munkákat végeznek. Az önellátás alapelvein élnek, amely minden kisebb-nagyobb házimunka elvégzésére megtanítja őket a konyhában, a pincében, a szobában, a konyhakertben, a virágágyaknál, de az istállóban és a mezőn is. Vannak táborok, ahol a leányok maguk sütik a kenyeret és a mezei munka ideje alatt sok paraszt anyát tehermentesítenek azzal, hogy kis gyermeküket gondozzák, míg ők a mezőn segédkeznek. A falusi gyermekek egész seregét gyűjtik össze a tábori gyermekkertekbe, ahol a nagyvárosi leányok gondozzák őket nagy hasznára mindkét félnek.

A fiúk sok előítélettel kerültek a táborokba, a legtöbb csak nehezen tudott beleszokni a falusi életbe. Később azonban nagyon szívesen végezték a rájuk bízott nehéz munkát. A tavasz első zöldülésétől a decemberi fagyig, a falusi élet minden mozzanatát átélték.

Napirend a táborban nyáron:

- 6 órakor ébresztő, reggeli torna, fürdés, szobarendezés.
- 7 órakor zászló kitézése, reggeli dal, napi rendelkezés kiadása.
- 7 óra 10 perckor reggeli.
- 7 óra 45 perckor elvonulás a munkahelyekre kiválasztott gazdákhoz. A tábori szolgálatra kirendeltek a konyhába vagy tábori kertbe.
- 12 órakor visszatérés a táborba, mosdás, ruhatisztítás.
- 12 óra 30 perckor gyülekezés, jelentések postakiosztás.
- 12 óra 45 perckor ebéd.
- 14 óra 30 percig szabad idő.
- 16 óráig sport és játék.
- 16 órakor uzsonna.
- 18 óra 30 percig iskolázás, utána zászló bevonás.
- 19 órakor vacsora.
- 21 óráig esti séta.
- 21 órakor takarodó.

Ezt a napirendet változatossá tették terepjátékok, kirándulások, éjjeli vándorlások, tábori tüzek, ének, zene, felolvasások, nemzeti ünnepélyek, a falu ünnepei, mindez feleltette a nehéz verítékes munkát.

(Internationale Zeitschrift für Erziehung 1935. I.)

4. A Németországban megszüntetett sok tanügyi folyóirat között volt az Internationale Zeitschrift für Erziehungswissenschaft is. Ez a folyóirat most új címmel, új német szerkesztővel ismét megjelenik. Az első szám az elmúlt hónapban jelent meg **Internationale Zeitschrift Für Erziehung** címen. Szerkesztői Dr. Alfred Beaumler, a berlini egyetem pedagógia

tanára és Dr. Paul Monroe, a newyorki nevelési főiskola az International Institut of Techers College igazgatója. A folyóirat három nyelven, német, francia és angol nyelven jelenik meg, a nevelés és művelődés egész területét felöleli. Elsősorban a pedagógiának és kultúrának azon jelenségeire irányítja figyelmét, amelyekben a különböző államok háború utáni problémái kifejezésre jutnak. Miközben a folyóirat az élet problémáit a kritikai megfontolás világitásában mutatja be, a népek közötti szellemi tisztuláshoz is hozzájárul. A két szerkesztő bevezetője után Bernhardt Rust birodalmi közoktatási miniszter ír ajánló sorokat. Dr. Albert Holfelder berlini egyetemi tanár a nemzeti szociálizmus pedagógiáját ismerteti. Szerinte az új irány nevelési törekvése nemcsak abban különbözik a régítől, hogy az egyéni nevelés helyébe a közösség gondolata lépett, nem is csak abban, hogy inkább az akarat és érzés nevelését helyezi előtérbe és nem annyira az értelmet, hanem főként abban különbözik, hogy a politikai nevelést tűzte ki legfontosabb célul.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE

A Magyar Tanítóképző 1935. évi május—júniusi számában dr. Tóth Antal cikke „A nevelő lélektanáról“ általános érdekű.

Röviden vázolja a pszichológia hatalmas fejlődését, amely már odáig jutott, hogy megkezdődhetik nemcsak a nevelés, hanem a nevelő lélektana is. Három szélsőséges nevelői típust mutat be hatásaiban: a feltétlen tekintély alapján állót, a kényeztetőt és a szeretet nélkülit, vagy brutálist. Az első önállótlanná nevel, a második szerencsétlenné tesz, mert nem szoktat az élet tárgyilagos ítéletéhez és viszonyaihoz; a harmadik gyűlöltté teszi a nevelőt és iskolát, bizalmatlanná, szinte alattomosá nevel. Tekintély, szeretet és keménység kellő egyensúlya vezethet helyes eredményre, s egyik-egyik kellő mértéke a gyermek egyéniségéhez szabandó.

Barabás Tibor (A földrajz a tanítóképző I. osztályában) és Varga Lajos (Szülőföldismertetés) cikkeiben is sok olyan gondolatot találunk, amelyek minden iskolafaj földrajztanítóját érdeklik.

A Népoktatási Szemle 1935. évi I. füzeté három cikkben foglalkozik a továbbképző népiskolák helyzetével és feladataival. Takács Béla ismerteti azokat az iskolákat, oktató intézményeket és kifejlődésüket, amelyek feladata ma, vagy eredetileg volt, a népoktatás kiépítése a IV., illetve VI. osztályos népiskola után. A polgári iskola is ezt a célt lett volna hivatva betölteni szerinte, ettől a feladatától azonban mindinkább eltért, főleg akkor, amikor önálló főigazgatóságot kapva, kikerült a tanfelügyelet hatásköréből. Véleménye szerint ez az út odavezet, hogy a polgári iskola a középiskolákkal össze fog olvadni.

Dr. Stolmár László cikke a helyesírás tanításáról igen meggyőző gondolatokat és további kutatások céljait tartalmazza. Szembeszáll azzal a kellő alap nélkül gyakran hangoztatott állítással, hogy régebben nagyobb ere-